

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 615/2021-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenskej pošty, a. s.**, Partizánska cesta 9, Banská Bystrica, IČO 36 631 124, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokáti Heinrich s. r. o., Skautská 12, Nitra, IČO 36 865 966, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Heinrich, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 Cob 160/2017-143 z 25. októbra 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obdo 99/2018 z 13. decembra 2019 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. marca 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 Cob 160/2017-143 z 25. októbra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Obdo 99/2018 z 13. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Sťažovateľka navrhuje napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu i najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie náhrady trov konania v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola stranou sporu v procesnom postavení žalovanej v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 64 Cb 443/2015, v ktorom si žalobca [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „žalobca“), proti sťažovateľke uplatnil nárok na

zaplatenie sumy 9 870 eur s príslušenstvom z titulu neuhradeného nájomného za užívanie nehnuteľnosti.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 64 Cb 443/2015-108 zo 17. februára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bolo zastavené konanie v časti o zaplatenie sumy 2 820 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 705 eur od 1. septembra 2014 do zaplatenia, zo sumy 705 eur od 1. októbra 2014 do zaplatenia, zo sumy 705 eur od 1. decembra 2014 do zaplatenia a zo sumy 705 eur od 1. januára 2015 do zaplatenia (výrok I). Ďalej sťažovateľka bola zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 7 050 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 705 eur od 1. novembra 2014 do zaplatenia, zo sumy 705 eur od 1. februára 2015 do zaplatenia, zo sumy 705 eur od 1. marca 2015 do zaplatenia, zo sumy 2 820 eur od 1. júla 2015 do zaplatenia, zo sumy 705 eur od 1. augusta 2015 do zaplatenia, zo sumy 705 eur od 1. septembra 2015 do zaplatenia a zo sumy 705 eur od 1. októbra 2015 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok II). Zároveň rozsudkom okresného súdu bol priznaný žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti sťažovateľke v rozsahu 45,86 % (výrok III).

4. Proti výrokom II a III rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom krajského súdu tak, že rozsudok okresného súdu bol potvrdený. Zároveň bol priznaný žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti sťažovateľke.

5. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky napadnutým uznesením odmietol a tiež nepriznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka namieta nesprávne právne posúdenie otázky platnosti podnájomnej zmluvy zo 6. augusta 2009 v znení jej dodatku z 30. septembra 2011 (ďalej len „podnájomná zmluva“), ktorú uzatvorili sťažovateľka a [redacted] (ďalej len „[redacted]“). V rámci tejto argumentácie sťažovateľka rozvíja úvahy o absolútnej neplatnosti podnájomnej zmluvy a jej zániku k 31. máju 2011. V čase podpisu podnájomnej zmluvy totiž nedisponoval [redacted] súhlasom prenajímateľa a aktuálne zapísaného vlastníka na liste vlastníctva predmetnej nehnuteľnosti [od 15. marca 2006 do 1. júla 2015 spoločnosť [redacted] (v súčasnosti [redacted] v konkurze)], aby mohol dať predmet nájmu do podnájmu. Žalobca preto nemá žiaden právny nárok na úhradu nájomného, ktoré navyše sťažovateľka za rovnaké obdobie už raz uhradila inému subjektu ako nájomcovi [spoločnosti [redacted] (ďalej len „[redacted]“)], ktorý dostatočným spôsobom preukázal oprávnenie predmetnú nehnuteľnosť prenajímať (mal uzatvorenú platnú nájomnú zmluvu s aktuálne zapísaným vlastníkom nehnuteľnosti a disponoval rozhodnutím konkurzného súdu, na základe ktorého bola táto spoločnosť oprávnená predmetnú nehnuteľnosť prenajímať). Listom z 31. mája 2011 obchodná spoločnosť [redacted] v konkurze odstúpila od nájomnej zmluvy z 1. júna 2010 uzatvorenej s [redacted] ako nájomníkom. Týmto momentom nastali akcesorické účinky vo vzťahu k podnájomnej zmluve tak, že táto medzi [redacted] a sťažovateľkou zanikla k 31. máju 2011. Od 1. júna 2011 preto žalobca nedisponuje právnym titulom, na základe ktorého by sa mohol domáhať žalovaného nároku.

7. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosti, z ktorých podľa jej názoru nepochybne vyplýva, že [REDACTED] si bol vedomý toho, že nie je vlastníkom nehnuteľnosti, ktorá je predmetom podnájomnej zmluvy, a že vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti bola spoločnosť [REDACTED] v konkurze. V tejto súvislosti sťažovateľka tvrdí, že ak [REDACTED] má „dnes za to“, že v danej dobe bol vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, tak úmyselne zavádzal iné subjekty vrátane sťažovateľky.

8. Sťažovateľka ďalej uvádza, že po celú dobu sa ako užívateľka predmetnej nehnuteľnosti riadila údajom uvedeným v katastri nehnuteľností, na základe ktorého bola v rozhodnej dobe vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti spoločnosť [REDACTED] v konkurze. V spore medzi žalobcom a správcom konkurznej podstaty úpadcu [REDACTED] v konkurze bolo rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 5 C 80/2011 z 11. septembra 2014 rozhodnuté, že vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti je [REDACTED]. Z tohto dôvodu bolo jeho povinnosťou uplatňovať si žalobou nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z titulu proti spoločnosti [REDACTED] v konkurze, keďže táto prenajímala nehnuteľnosť, ku ktorej nemala vlastnícke právo. Sťažovateľka vždy konala v dobrej viere, platila a prejavovala vôľu platiť nájomné vrátane služieb spojených s užívaním nehnuteľnosti. V tejto súvislosti sťažovateľka považuje odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu za nesprávne, keď podľa jej názoru nie je možné, aby na jedno a to isté plnenie bola jedna osoba zaviazaná dvakrát.

9. Sťažovateľka poukazuje aj na uznesenie okresného súdu č. k. 1 R 8/2009 z 29. apríla 2014, ktorého obsahom bol pokyn správcovi konkurznej podstaty spoločnosti [REDACTED] v konkurze uzatvoriť nájomnú zmluvu na prenájom nehnuteľnosti, ktorú užívala sťažovateľka. Na základe uvedeného bola uzatvorená nájomná zmluva z 12. mája 2014 medzi spoločnosťou [REDACTED] v konkurze ako prenajímateľom a spoločnosťou [REDACTED] ako nájomcom na dobu neurčitú. Následne 28. augusta 2014 bola uzatvorená zmluva o podnájme časti priestoru v predmetnej nehnuteľnosti medzi spoločnosťou [REDACTED] a sťažovateľkou. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že ak existovalo právoplatné rozhodnutie okresného súdu, ktoré je záväzné pre každého, tak oprávnenie prenajať nehnuteľnosť mala v danom čase spoločnosť [REDACTED] v konkurze, resp. spoločnosť [REDACTED], ale nie žalobca.

10. Sťažovateľka ďalej namieta, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je nesprávne, pretože žalobca nezabezpečoval žiadne služby za dané obdobie mesiacov (10/2014 a 1 – 9/2015), ktoré súviseli s užívaním nehnuteľnosti (za tieto žalobca nezaplatil ani 1 cent). Ak za vodné a stočné, teplo a teplú vodu platila spoločnosť [REDACTED] a za dodávku elektrickej energie sťažovateľka, tak nemôže žalobca požadovať platby za tieto služby. Sťažovateľka sa preto domnieva, že žalovaná suma 7 050 eur za dané obdobie je celá nedôvodná a priznanie tohto nároku je v rozpore s právnym predpisom, podnájomnou zmluvou, dobrými mravmi a poctivým obchodným stykom. Podnájomná zmluva síce konkretizovala, že žalobca bude zabezpečovať dodávku tepla a vody a za ich zabezpečenie si bude účtovať odplatu v paušálnej výške. Žalobca si ale nespĺnil svoju zmluvnú povinnosť, a preto si nemôže uplatňovať za tieto služby odplatu, pretože by išlo z jeho strany o bezdôvodné obohatenie. Všeobecné sudy túto otázku nepreverovali a ani nevyhodnocovali.

11. Sťažovateľka tiež konštatovala, že ak správca konkurznej podstaty úpadcu je aj v priebehu sporu o vylúčenie vecí zo súpisu majetku konkurznej podstaty oprávnený vec držať, užívať a používať jej plody a úžitky (vrátane nájomného a služieb), tak si subjekt (v tomto prípade sťažovateľka), ktorý takéto nájomné a úhrady za služby uhradil oprávnenému subjektu, splnil svoju

povinnosť, čím jeho záväzok zanikol. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd posudzoval iný nárok žalobcu proti sťažovateľke (zaplatenie nájomného), ako bol predmet sporu pred okresným súdom (služby súvisiace s užívaním nehnuteľnosti za dané obdobie). Krajský súd sa nevenoval skutkovému stavu a právnym otázkam, či žalobca vôbec poskytoval súvisiace služby a či bol oprávnený si uplatniť paušálnu odmenu za služby, ktoré žalobca neposkytoval.

12. Sťažovateľka preto považuje napadnutý rozsudok krajského súdu (aj rozsudok okresného súdu) za arbitrárny, nedostatočne odôvodnený, nepreskúmateľný, zmätočný, nelogický a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou všeobecných súdov. Krajský súd nesprávne právne posúdil skutkový stav, ktorý bol zistený z vykonaného dokazovania, a tiež nereagoval na podstatné námietky sťažovateľky. Sťažovateľka konkrétne namieta, že krajský súd (ani okresný súd) sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nevysporiadali so skutkovým stavom, že právoplatné rozhodnutie súdu určilo, kto má prijímať platby za nájomné, resp. za služby spojené s užívaním nehnuteľnosti. Rovnako sa nevysporiadali s právnymi závermi, že sťažovateľka si svoju povinnosť uhradiť platbu za užívanie nehnuteľnosti splnila v tom čase súdnym rozhodnutím stanovenému subjektu, čím jej záväzok zanikol. Sťažovateľka namieta aj skutočnosť, že krajský súd (ani okresný súd) žiadnym spôsobom nereagoval na jej podstatnú argumentáciu, že žalobca nebol oprávnený na prijatie úhrad za nájom a služby spojené s týmto nájomom za obdobie, počas ktorého bola predmetná nehnuteľnosť zapísaná do konkurznej podstaty spoločnosti [REDAKOVANÉ] v konkurze, rovnako, že žalobca neuhrádzal poplatky za služby spotrebované sťažovateľkou v novembri 2014 jednotlivým dodávateľom, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces a k porušeniu princípu právnej istoty. Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd nevysporiadal ani s právnou argumentáciou zásady priority a právom správcu konkurznej podstaty spoločnosti [REDAKOVANÉ] v konkurze prijímať platby za užívanie nehnuteľnosti, ktorú mal ako prvý zapísanú v súpise konkurznej podstaty.

13. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd nesprávne uviedol, že vo svojom dovolaní neuviedla vymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 432 CSP. V dovolaní sťažovateľka uviedla, že napadnutý rozsudok krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 432 ods. 1 CSP), ktoré právne posúdenie krajského súdu považuje za nesprávne, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP), ako sa mala daná problematika „správne vyriešiť“, a rovnako špecifikovala ustálenú rozhodovaciu prax. Žiadne iné náležitosti zákon nevyžaduje. Odôvodnenie najvyššieho súdu, že sťažovateľka mala uviesť nejakú právnu otázku (najvyšší súd naznačoval, že aj vo forme gramatickej otázky), je nesprávne, formalistické, v rozpore s § 432 CSP, a tým aj arbitrárne. Sťažovateľka sa preto domnieva, že jej dovolanie obsahovalo všetky zákonom požadované náležitosti.

14. V dovolaní sťažovateľka uviedla, že v tomto konaní je podstatné pre priznanie nároku posúdenie otázky, či žalobca má nárok na zaplatenie žalovaných súm, resp. či iný subjekt (spoločnosť [REDAKOVANÉ]) disponoval právnym titulom, na základe ktorého bol oprávnený prijímať platby nájomného (a v iných súdnych konaniach aj úhrady za služby spojené s užívaním nehnuteľnosti), resp. či sťažovateľka splnila svoj záväzok na úhradu nájomného (platieb za služby spojené s užívaním nehnuteľnosti) plnením na účet oprávneného subjektu. V tomto zhrnutí sťažovateľka nastolila podstatné okruhy (otázky) nesprávneho právneho posúdenia:

- neplatnosť podnájomnej zmluvy z dôvodu akcesority s nájomnou zmluvou, ktorá zanikla;

- úhrady nájomného oprávnenému subjektu v zmysle hodnovernosti zápisu v katastri nehnuteľností, čím sťažovateľka splnila svoj záväzok riadnym zaplatením do miesta plnenia;
- úhrady nájomného oprávnenému subjektu v zmysle záväzného rozhodnutia konkurzného súdu, čím sťažovateľka splnila svoj záväzok riadnym zaplatením do miesta plnenia;
- zapísanie nehnuteľnosti do majetkovej podstaty spoločnosti [REDACTED] v konkurze, pričom jej správca konkurznej podstaty koná na základe tzv. zásady priority s právom prijímať nájomné za veci, ktoré sú zapísané do majetkovej podstaty;
- ak subjekt vôbec neposkytoval služby spojené s užívaním predmetu nájmu, tak nemôže žiadať odmenu za ich poskytovanie.

15. V dovolaní sťažovateľka nastolila právne otázky, ktoré najvyšší súd prehliadol. Podľa názoru sťažovateľky ide o formalizmus, ak najvyšší súd uvedie, že sťažovateľka neuviedla právnu otázku, ale uviedla „len“ nesprávne právne závery krajského súdu. Ide tiež o formalizmus, ak najvyšší súd uvedie, že sťažovateľka neuviedla „konkrétne“ právnu otázku, ale „len“ kritizuje správnosť právnych úvah krajského súdu.

16. Najvyšší súd sa tiež nevysporiadal s námietkou sťažovateľky, že krajský súd postupoval zmätočne, keď zdôvodnil právny nárok žalobcu ako nárok na zaplatenie nájomného (právnym titulom žalobcu bol nárok na zaplatenie nákladov za služby spojené s užívaním nehnuteľnosti). Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je preto nepreskúmateľné, čím bol určený aj dôvod dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, na ktorý však najvyšší súd vôbec nereagoval.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.A. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu:

18. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

19. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by

znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

20. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd bol oprávnený a povinný preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu na základe sťažovateľkou podaného dovolania. Z uvedeného vyplýva, že existoval iný súd rozhodujúci o ochrane práv sťažovateľky (najvyšší súd), čo vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 1 uvedených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu. Sťažovateľka napokon ani netvrdí, že niektorú zo svojich námietok nemohla v dovolaní uplatniť.

21. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

III.B. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

22. K otázke vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa ústavný súd vyjadril, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmavať spoločne.

23. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

24. Súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (IV. ÚS 115/03).

25. Najvyšší súd je viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolanie podal len niektorý zo subjektov, určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu [§ 439 písm. a), b) a c) CSP]. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) a skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd však nie je viazaný dovolacím návrhom, t. j. petitom dovolania (§ 441 CSP).

26. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Posúdenie tejto otázky je teda vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (III. ÚS 450/2017). To samozrejme neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neutržateľne v neprospech sťažovateľa.

27. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy preto nie je povinnosť dovolacieho súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V opačnom prípade by totiž dovolací súd stratil možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného opravného prostriedku vôbec boli naplnené.

28. Ústavný súd sa oboznámil s dovolaním sťažovateľky a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti. Zároveň ústavný súd posúdil zlučiteľnosť obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu s limitmi v bode 1 označených článkov ústavy a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta, a to v rozsahu naznačenom v bodoch 23 a 24. Inými slovami, posudzoval ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

29. Najvyšší súd uviedol, že ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, je jeho procesnou povinnosťou vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania, a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, najvyšší súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

30. Najvyšší súd tiež konštatoval, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku (v žiadnom prípade nie skutkovú otázku) riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd spolu s tým, ako by táto otázka mala byť správne riešená. Ak dovolateľ namieta aj nesprávne právne posúdenie právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je povinný zároveň špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Právna otázka takto dovolateľom nenastolená a nekonkretizovaná nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) alebo b) CSP. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je otázka zásadného právneho významu a musí byť zároveň riešená odvolacím súdom, ktorý na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

31. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľka videla dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v nedostatku svojej pasívnej vecnej legitímácie. Sťažovateľka poukázala na rozhodovaciu prax všeobecných súdov (napr. rozhodnutie Okresného súdu Žilina sp. zn. 20 Cb 311/2009) aj najvyššieho súdu (rozhodnutia sp. zn. 6 MCdo 21/2011 a sp. zn. 1 MObdov 11/2009), ktorá sa týkala vzťahu nájomnej a podnájomnej zmluvy a hodnovernosti a záväznosti údajov katastra nehnuteľností. Najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľkou nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Podľa obsahu dovolania sťažovateľka považovala za nesprávny záver krajského súdu o (ne)existencii jej pasívnej vecnej legitímácie najmä z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu krajským súdom. Tento záver krajského súdu ale nebol výsledkom aplikácie či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov krajský súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Ak sťažovateľka považuje za nesprávny právny názor krajského súdu týkajúci sa vyhodnotenia toho, ktorá osoba mala v danom čase nárok na úhradu služieb spojených s nájmom, podľa názoru najvyššieho súdu ide o polemiku sťažovateľky s právnym názorom krajského súdu, resp. o sťažovateľkinu kritiku toho, ako krajský súd pristupoval k riešeniu otázky, proti ktorému subjektu má žalobca nárok na úhradu služieb spojených s nájmom, čo významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Sťažovateľka teda nevymedzila konkrétnu právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie krajského súdu a na ktorej sa následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd preto nemohol pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým nahrádzať procesnú aktivitu sťažovateľky. V dovolaní absentovala zákonom požadovaná náležitosť, t. j. dovolací dôvod v ňom nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 CSP, pričom absenciu uvedeného považuje zákon za dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

32. V prípade dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP sťažovateľka ale v dovolaní právnu otázku, o ktorej tvrdila, že ešte nebola najvyšším súdom ako súdom dovolacím vyriešená, nešpecifikovala (poukázala len na niektoré podľa nej mylné právne závery krajského súdu, resp. okresného súdu). Z tohto dôvodu nemohlo dôjsť ani k splneniu ďalšej povinnosti dovolateľa argumentovať, čo sa týka významnosti údajne nesprávne riešenej právnej otázky pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Aj v tomto prípade platí, že samotná polemika sťažovateľky s právnymi závermi krajského súdu, iba spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako krajský súd rozhodol, nezodpovedajú významovo kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Najvyšší súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mala sťažovateľka na mysli.

33. Najvyšší súd preto konštatoval, že sťažovateľka vytýkala krajskému súdu viacero nesprávností. Sčasti namietala, že jeho rozhodnutie nie je podložené náležitým zistením skutkových okolností významných pre správne právne posúdenie veci, kritizovala správnosť jeho právnych úvah a záverov, ako aj neopodstatnenosť niektorých jeho konštatovaní. Ani pri posúdení dovolania podľa jeho obsahu však nie je zrejmé, ktorou konkrétnou právnou otázkou mala byť založená prípustnosť sťažovateľkou podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Z tohto dôvodu neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

34. Z argumentácie sťažovateľky vrátane ňou uvedených rozhodnutí všeobecných súdov teda vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej

riešení sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ide o otázku, ktorá ešte nebola krajským súdom vyriešená. Sťažovateľka ale bližšie nekonkretizovala otázky, a preto relevantne nevymedzila dovolacie dôvody v zmysle § 432 CSP.

35. Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť jeho ústavnú udržateľnosť. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení podrobne venoval prípustnosti dovolania sťažovateľky, pričom zdôraznil základné parametre dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia tak, že musí ísť o otázku právnú, ktorej vyriešenie je pre vec rozhodujúce. Zaoberal sa aj presnosťou formulácie dovolacej otázky.

36. Ústavný súd na tomto mieste zdôrazňuje svoju aktuálnu judikatúru apelujúcu na najvyšší súd, aby nepristupoval k vymedzeniu dovolacích dôvodov príliš formalisticky (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 164/2012, IV. ÚS 372/2020), na druhej strane ale určité požiadavky na formuláciu dovolacích dôvodov musia byť splnené, inak by inštitút dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku stratil svoj zmysel, ktorým je zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov a odstraňovanie zásadných väd konania, pre ktoré je nutné zasiahnuť do právoplatných rozhodnutí. Iba nesúhlas a kritika záverov všeobecných súdov bez relevantného zdôvodnenia nemôžu zakladať dôvodnosť revízie právoplatných rozhodnutí súdov nižších inšancií v rámci dovolacieho konania, ako aj konania o ústavnej sťažnosti (IV. ÚS 587/2020).

37. Dovolací súd, aj keď v konečnom dôsledku dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, zaujal zrozumiteľné závery k sťažovateľkou formulovaným námietkam, ktoré sa týkali predovšetkým polemiky so skutkovým stavom súvisiacim s otázkou vlastníctva prenajatej nehnuteľnosti, v dôsledku ktorého sa sťažovateľka dostala do právnej neistoty. Tieto okolnosti však najvyšší súd nevyhodnotil ako rozhodujúcu právnú otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie vo veci samej.

38. Právny záver najvyššieho súdu preto nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Ústavný súd musí prisvedčiť najvyššiemu súdu, že obsahom dovolania sťažovateľky je v zásade len polemika s právnym názorom krajského súdu, resp. kritika toho, ako krajský súd právne posúdil vec sťažovateľky, čo nezodpovedá spôsobu vymedzenia dovolacej otázky podľa § 432 ods. 2 CSP.

39. Na tento názor ústavný súd nadväzuje zistením, že aj odôvodnenie ústavnej sťažnosti je len polemikou s právnymi závermi všeobecných súdov, ktoré sa nestotožnili s jej argumentmi, vrátane právneho záveru najvyššieho súdu o tom, ako posúdil podmienky prípustnosti dovolania sťažovateľky. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka neuviedla žiadny relevantný dôvod, prečo by malo byť odmietnutie dovolania najvyšším súdom právne nesprávne, resp. ústavne nekonformné.

40. Námietku sťažovateľky o porušení jej v bode 1 uvedených práv postupom najvyššieho súdu tým, že neposúdil jej dovolanie z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže sa vôbec nezaoberal jej argumentmi uvedenými v bode 16, ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka koncipovala dovolanie do samostatných celkov označených rímskymi číslicami. V časti I konštatovala skutočnosti uvedené v bodoch 2 až 4 a to, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podáva dovolanie v celom rozsahu z dôvodov

podľa § 421 písm. a) a b) CSP. Argumenty o prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) a b) CSP sťažovateľka uviedla v ďalších častiach dovolania (II až VII). Námietky sťažovateľky uvedené v bode 16 spolu s ďalšími námietskami tvorili argumentačnú líniu sťažovateľky týkajúcu sa prípustnosti dovolacích dôvodov podľa 421 písm. a) a b) CSP. Sťažovateľka teda výslovne nenamietala dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k námietkam uvedených v bode 16. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne poukazuje na § 440 CSP, podľa ktorého je najvyšší súd viazaný dovolacími dôvodmi.

41. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

42. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

43. Z už uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

44. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jej ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu